

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

СИЛАБУС

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ -

комплексна дисципліна, що сприяє формуванню базових знань про закономірності і принципи функціонування людської психіки.

Загальна психологія займає особливе місце серед всіх напрямків, поєднуючи різні психологічні галузі в цілісне наукове знання.

НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД, ФАКУЛЬТЕТ, КАФЕДРА

- КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ, БІЗНЕСУ І ПСИХОЛОГІЇ
- КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ І ТУРИЗМУ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

освітній рівень	бакалавр
галузь знань	05 соціальні та поведінкові науки
спеціальність	053 психологія
освітня програма	Практична психологія
статус дисципліни	нормативна
мова викладання	українська
семестр	V
навчальний рік	2022-2023
обсяг дисципліни	3 кредити/ 90 годин, серед них: <ul style="list-style-type: none"> • 14 - лекційних • 16 - семінарських • 60 - самостійна робота
форма контролю	іспит
викладач	ФЕДЬКО Світлана Леонідівна, канд. психол. наук, доцент https://psy.knlu.edu.ua/vikladachi/
контакти	svitlana.fedko@knlu.edu.ua
дні занять	згідно розкладу занять
консультації	згідно графіку консультацій

СТРУКТУРА СИЛАБУСУ:

- [АНОТАЦІЯ](#)
- [ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ](#)
- [ПРОГРАМОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ](#)
- [ПОЛІТИКА КУРСУ](#)
- [ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ](#)
- [СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ](#)
- [ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ](#)
- [ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ](#)
- [РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА](#)

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «**Загальна психологія**» є обов'язковим компонентом (ОК1) освітньої програми «Практична психологія». Вона займає одне з центральних та системоутворюючих місць в системі фахової підготовки здобувача вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія і сприяє формуванню теоретико-методологічного базису професійного світогляду та діяльності фахівця в галузі психології.

Предметом вивчення дисципліни є психічні процеси, стани і властивості особистості, а також низка феноменів, що з ними пов'язані. Лекційне викладення теоретичного матеріалу супроводжується виконанням студентами самостійних завдань, спрямованих на опрацювання літературних джерел і систематизації основного масиву знань, що складають зміст курсу.

Дисципліна «Загальна психологія» є вихідним пунктом у залученні майбутніх фахівців до систематичного знайомства з основами психологічної теорії, методологічними питаннями, практикою психологічних досліджень, історією становлення наукової психології у її різноманітних і різнорівневих зв'язках з природничими, гуманітарними, технічними дисциплінами.

ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу «**Загальна психологія**» полягає у формуванні у здобувачів уявлень про психологічну науку та психологічне пізнання, його специфіку, методи, предмет, та завдання, її основні категорії, місце серед інших наук; знайомстві з основними закономірностями формування, функціонування та розвитку психіки сучасної людини як продукту еволюції у ході суспільно-історичного розвитку.

Оскільки компетентістний підхід в сучасній освіті передбачає результатом навчання формування низки конкретних компетентностей, то згідно ОП «Практична психологія», вивчення даної навчальної дисципліни забезпечує наступні: **інтегральна компетентність** - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов; **загальні компетентності**: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність глибоко розуміти вітчизняні культурні традиції та їх вплив на психічну діяльність і повсякденну поведінку; глибоке розуміння етичних норм діяльності та гуманістичних цінностей людства; **фахові компетентності**: здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології; здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ; здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків; здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел; здатність дотримуватися норм професійної етики.

ПРОГРАМОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Програмовані результати навчання, на які зорієнтовано вивчення «Загальна психологія», такі:

- аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання;
- розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань;
- здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань;
- обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел;
- рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки;
- пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання;
- формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника;
- знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПОЛІТИКА КУРСУ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

- ✓ забезпечити викладання навчальної дисципліни згідно робочого плану;
- ✓ дотримуватися норм педагогічної етики, з повагою ставитися до особистості здобувачів;
- ✓ оцінювати навчальні досягнення здобувачів з опорою на визначені критерії для відповідних видів навчальної діяльності (див. [система та критерії оцінювання](#));
- ✓ надавати відповіді на питання студентів щодо змісту курсу та організації навчання;
- ✓ залишатися доступним для комунікації у визначений у силабусі спосіб.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТУДЕНТА

- ✓ виконати навчальну програму курсу в повному обсязі;
- ✓ дотримуватися у спілкуванні норм ділової етики, з повагою ставитися до інших здобувачів і викладача;
- ✓ дотримуватися вимог політики курсу, що зазначена нижче.

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Для оперативної комунікації з викладачем щодо змістових та організаційних питань з курсу рекомендується використовувати **чат в системі MS Teams** у робочий час. Використання інших засобів комунікації (корпоративна електронна пошта; соціальні мережі Telegram, Viber, що прив'язані до особистого номеру телефону викладача) допускається, але відповідь може бути надана з затримкою.

Перед тим, як надсилати викладачу питання, рекомендується перевірити чи не міститься відповідь на питання в тексті силабусу або серед матеріалів курсу (наприклад, у відповідній команді курсу в системі MS Teams); звернутися з питанням до одногрупників, які можуть знати необхідну інформацію.

ВІДВІДУВАННЯ І ПРОПУСКИ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Відвідування здобувачами вищої освіти лекційних і семінарських занять є обов'язковою умовою успішного проходження навчальної дисципліни.

Відсутність (з поважної та неповажної причини) на лекційному або семінарському занятті не звільняє від навчальної відповідальності і має бути відпрацьована під час консультаційних годин. Для відпрацювання здобувач освіти має бути готовий до тестування за темою пропущеного заняття або до обговорення з викладачем питань пропущеного заняття у формі співбесіди.

ПЛАГІАТ, АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ самостійне виконання усіх видів навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю;
- ✓ посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ надання достовірної інформації про результати власної наукової і творчої діяльності.

ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- Курс викладається у форматі **лекцій**, які розкривають основні питання з кожної теми, і доповнюється проведенням семінарських занять.

Для ефективної роботи під час лекції рекомендується: перед початком лекції ознайомитись з її тематикою (див. [тематичний план курсу](#)); пригадати зміст попередньої лекції і встановити зв'язок з новою темою; під час лекції робити конспект (основні тези, найвидатніші факти, різного роду довідки та посилання лектора тощо), намагатися критично осмислювати інформацію, що подається і ставити питання лектору для кращого розуміння навчального матеріалу.

- Під час **семінарських занять** поставлені на лекціях питання вивчаються більш поглиблено, а також аналізується їх значущість для сучасної психологічної науки і можливе практичне застосування засвоєних знань. Заняття проходять у формі обговорення із залученням методу постановки проблемних запитань, націлених на вирішення проблеми або знаходження відповіді на дискусійні питання. Під час семінарського заняття вітається ініціатива студентів у дискусії, їх проактивна позиція.

Для ефективної підготовки до семінарських занять рекомендується: ознайомитись з тематикою і питаннями семінару, а також з рекомендованою до семінару літературою та іншими інформаційними джерелами; студент має бути готовий обговорювати під час семінару всі питання, що визначені до цього заняття у плані (див. [тематичний план курсу](#)).

- Згідно робочої програми з навчальної дисципліни «Загальна психологія», на **самостійну позааудиторну роботу** студента відведено 120 годин. Самостійна робота студентів складається з таких видів роботи: робота з основною та додатковою літературою, матеріалами з мережі Інтернет та конспектами лекцій; виконання самостійних завдань різного характеру і рівня складності; підготовка до семінарів та іспитів (заліків) безпосередньо перед ними. Завдання, винесені на самостійну роботу студента, виконуються ним повністю самостійно і у призначений час подаються на перевірку викладачу.

Для ефективної самостійної роботи рекомендується: уважно ознайомитись зі змістом завдання і вимогами до його виконання і оформлення; оцінити обсяг роботи, яку необхідно провести для його виконання; спланувати час і послідовність дій для виконання самостійної роботи; працювати над завданнями послідовно і систематично, з дотриманням визначених термінів.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів між видами навчальної діяльності змінюється в залежності від форми підсумкового контролю:

семестр	форма підсумкового контролю	види навчальної діяльності здобувача	максимальна кількість балів
V	іспит	аудиторна та самостійна робота	50
		модульна контрольна робота (МКР)	20
		іспит	30

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за поточну (аудиторну та самостійну) роботу протягом семестру та рейтингового бала за МКР.

Поточне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється в національній 4-бальній шкалі («5», «4», «3», «2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів (робота під час семінарів та/або практичних занять)

«5»	<i>студент демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою, вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міждисциплінарні та міжпредметні зв'язки</i>
«4»	<i>студент демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами, відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає неточності та несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначенні понять та категорій і т.і., але легко усуває їх завдяки додатковим питанням</i>
«3»	<i>студент частково володіє матеріалом теми семінару; репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначенні понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання</i>
«2»	<i>студент демонструє нездатність розкрити питання семінару; не опанував зміст теми, вкрай слабо знає рекомендовану літературу, не володіє науковими фактами та категоріями, не знає основних закономірностей психічних явищ; показує низький рівень загальногуманітарного та наукового мислення</i>

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів

«5»	<i>робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані</i>
«4»	<i>робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані</i>
«3»	<i>робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково</i>
«2»	<i>робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані</i>
«0»	<i>робота не виконана</i>

МКР проводиться наприкінці семестру і охоплює весь зміст навчального модуля. МКР оцінюється за 4-бальною шкалою («5», «4», «3», «2»). Трансформація оцінки у рейтинговий бал за МКР проводиться у такий спосіб:

«5» - 17-20 балів

«4» - 13-16 балів

«3» - 9-12 балів

«2» - 1-8 балів

Неявка на МКР – 0 балів

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи студентів

«5»	при виконанні завдання студент демонструє широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; вміє самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«4»	при виконанні завдання студент показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки
«3»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків
«2»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«0»	робота не виконана

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за наступною схемою:

підсумковий рейтинговий бал	оцінка за шкалою ЄКТС	форма підсумкового контролю – іспит
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	задовільно
0 – 59	FX	
		незадовільно з можливістю повторного складання

Підсумкова форма контролю у III та IV семестрі – **ІСПИТ в усній формі**. Здобувачі мають дати відповідь на три питання екзаменаційного білету.

Для допуску здобувача вищої освіти до іспиту необхідним є виконання ним вимог навчального плану і графіка навчального процесу, а саме: усі пропущені аудиторні заняття мають бути відпрацьовані, усі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані.

Максимальний екзаменаційний бал становить **30**. Викладач оцінює відповідь здобувача на іспиті за 4-бальною шкалою. Отримана оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

«відмінно»	– 30 балів
«добре»	– 23 бали
«задовільно»	– 18 балів
«незадовільно»	– 0 балів

Критерії оцінювання усної відповіді здобувача на іспиті:

«відмінно»	повна і правильна відповідь на всі питання екзаменаційного білета, здобувач демонструє знання фактологічного матеріалу, основних теоретичних питань курсу, вичерпно відповідає на додаткові запитання викладача, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни
«добре»	в цілому правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вміє робити аналіз і висновки, але на додаткові запитання викладача відповідає з деякими неточностями та недоліками
«задовільно»	поверхнева відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач припускається помилок при висвітленні фактологічного матеріалу, частково знає відповідь на запропоновані питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення
«незадовільно»	відсутність будь-якої відповіді на теоретичні запитання внаслідок незнання програмного матеріалу

- ✓ Якщо здобувач на іспиті з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно», «добре», «задовільно»), то йому виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **Е**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

МОДУЛЬ 5. ДІЯЛЬНІСТЬ І ОСОБИСТІТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 13. ПСИХОЛОГІЯ ЛЮДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	години
Лекція 1. Концепція діяльності в психології <ul style="list-style-type: none"> • Діяльності в психології. • Спонукальні чинники діяльності • Ієрархічна структура діяльності	2
Семінар 1. Концепція діяльності в психології. Соціокультурна регуляція діяльності Питання до семінару: <ul style="list-style-type: none"> • Категорія діяльності в психології. Спонукальні причини діяльності (мотиви, цілі та задачі). • Діяльність людини і активність тварин: основні відмінності • Види людської діяльності (гра, учіння, праця) та їх психологічна природа. • Фактори ефективної діяльності (суб'єктивні та об'єктивні). • Сутність детермінуючого впливу культури на діяльність особистості. • Основні положення культурно-історичної концепції розвитку психіки Л.С. Виготського та їх вплив на діяльнісний підхід в психології. Практичне завдання: написати аргументативне наукове есе на тему «... Культура починається з заборон» (Ю.М. Лотман). З правилами підготовки наукового есе можна ознайомитися ТУТ і ТУТ .	2

<p>Лекція 2. Теорії діяльності</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теорія діяльності О.М. Леонтєва. • Суб'єктно-діяльнісний підхід С.Л. Рубінштейна. 	2
<p>Семінар 2. Теорії діяльності Питання до семінару:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ієрархічна структура діяльності за О.М. Леонтєвим. • Основні принципи психологічної теорія діяльності (принцип активності, єдності свідомості та поведінки тощо). • Співвідношення зовнішньої та внутрішньої діяльності. • Утворення мотивів. Механізм зсуву мотиву на ціль. • Теоретичні витоки суб'єктно-діялісного підходу С.Л. Рубінштейна. • Основні положення суб'єктно-діялісного підходу. <p>Практичне завдання: <u>Психологічна структура діяльності: мотиви – цілі – засоби – результат.</u> <u>Ієрархічна структура діяльності: діяльність, дії, операції.</u> Виходячи з такого розуміння:</p> <p>а) проаналізуйте психологічну структуру будь-якої знайомої діяльності (конкретного виду гри, вчення чи праці);</p> <p>б) покажіть, як пов'язана будь-яка діяльність з потребою (через мотив, ціль, засоби та ін.).</p>	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 14. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ	
<p>Лекція 3. Особистість в психології. Психодинамічний напрям у вивченні особистості</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основні положення, що стосуються природи особистості. Загальні уявлення про особистість • Психодинамічний напрямок: історія, представники, теоретичні основи та зміст концепцій. • Основні положення З. Фрейда стосовно природи людини. • Результати перегляду психодинамічного напрямку. 	2
<p>Семінар 3. Особистість в психології. Психодинамічний напрям у вивченні особистості Питання до семінару:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Рівні ієрархії людської організації за Б.Г. Ананьєвим. Визначення і зміст поняття «особистість». • Взаємозв'язок біологічного, соціального і психічного в особистості. • Топографічна модель особистісної організації за З. Фрейдом. • Природа та типи тривоги в психоаналізі. • Захисні механізми. Коротка характеристика і приклади. • Індивідуальна психологія. Основні положення А. Адлера щодо природи людини. • Структурні елементи психіки за К.Г. Юнгом. <p>Практичне завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Порівняти позиції А.Адлера і К.Г.Юнга за кожним з наступних аспектів: 1) природа людини; 2) визначальна мета життя, 3) генеза неврозу; 4) природа людської мотивації. Результати аналізу мають бути представлені у вигляді таблиці. 	2

<p>Лекція 4. Диспозиційний напрями у вивченні особистості</p> <ul style="list-style-type: none"> • Концепція рис особистості • Диспозиційний напрямок (Г.Олпорт, Р. Кеттел, Г.Айзенк). 	2
<p>Семінар 4. Психодинамічний та диспозиційний напрями у вивченні особистості</p> <p>Питання до семінару:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Концепція «рис особистості» в психології • Диспозиційна теорія особистості Г. Олпорта • Структурна теорія рис особистості Р. Кеттела • Принципи класифікації рис особистості за Р. Кеттелом. • Теорія типів особистості Г. Айзенка. <p>Практичне завдання: Письмово виконати завдання, що міститься у Додатку А</p>	2
<p>Лекція 5. Поведінковий, когнітивний та соціально-когнітивний напрями</p> <ul style="list-style-type: none"> • Біхевіоральний напрям у психології: основні вчення та представники • Когнітивний напрям у психології • Соціально-когнітивний напрям у психології 	2
<p>Семінар 5. Поведінковий, когнітивний та соціально-когнітивний напрями у вивченні особистості</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основні положення біхевіористів щодо природи людини: (Б.Ф. Скіннер, Е.Л. Торндайк, Дж. Б. Вотсон). • Основні положення когнітивного напрямку (Дж. Келлі). • Теорія особистісних конструктів. • Основні принципи соціально-когнітивної теорії А. Бандури: научіння через моделювання, підкріплення через спостереження та ін. • Модель реципрокного детермінізму за А. Бандурою • Прогноз поведінки людини в складній ситуації за Дж. Роттером: потенціал поведінки, очікування, цінність підкріплення, психологічна ситуація. <p>Практичне завдання: <u>«Наша інтерпретація подій має більший вплив на нашу поведінку, ніж самі ці події».</u></p> <p>– Підготуйте наукове аргументативне есе (2 стор.) на вказану тему, спираючись на <u>конкретні</u> постулати когнітивної теорії особистості. З правилами підготовки наукового есе можна ознайомитися тут і тут.</p>	2
<p>Лекція 6. Гуманістичний і феноменологічний напрями у вивченні особистості</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основні принципи гуманістичної психології • Основні принципи А. Маслоу стосовно природи людини • Феноменологічна позиція К. Роджерса • Основні положення К. Роджерса стосовно природи людини 	2
<p>Семінар 6. Гуманістичний і феноменологічний підходи до вивчення особистості</p> <ul style="list-style-type: none"> • Психологія третьої сили (Third Force Psychology), історія виникнення. • Погляди на природу людини в гуманістичній теорії А. Маслоу. • Характеристика дефіцитарного способу життя і метаспособу життя. • Феноменологічні погляди К. Роджерса на природу особистості. Тенденція актуалізації як основний мотив життя за К. Роджерсом. 	2

<ul style="list-style-type: none"> • Концепт «Fully Functioning Person». • «Я-концепція» <p>Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Трансперсональна психологія: історія становлення та основні принципи. 	
<p>Лекція 7. Особистість у вітчизняній психології</p> <ul style="list-style-type: none"> • Особистість в українській науці та практиці. • Концепція особистості Г.С. Костюка • Генетико-психологічна теорія народження, зростання та існування особистості С.Д. Максименка • Культурно-психологічна теорія особистості В.В. Рибалка 	2
<p>Семінар 7. Теорії особистості в українській психології</p> <ul style="list-style-type: none"> • Концепція особистості Г.С. Костюка • Основні погляди на особистість у сучасних українських психологічних дослідженнях (С.Д. Максименко, В.В. Рибалка, Г.О. Балл) <p>Практичне завдання: Письмово охарактеризувати літературного- або кіногероя, спираючись на карту структури особистості з К.К. Платоновим.</p>	2
<p>Семінар 8. Модульна контрольна робота</p>	2

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Специфіка людської діяльності та її атрибути.
2. Порівняльна характеристика діяльності людини і активності тварин.
3. Структура діяльності (операційно-технічні аспекти).
4. Основні принципи психологічної теорії діяльності (принцип активності, принцип єдності свідомості та поведінки тощо).
5. Теоретичні витоки та основні положення суб'єктно-діяльнісного підходу С.Л. Рубінштейна.
6. Проблема діяльності в теоретичній системі О.М. Леонтьєва.
7. Діяльність як одиниця психологічного аналізу особистості (за О.М. Леонтьєвим).
8. Основні положення культурно-історичної концепції розвитку психіки Л.С. Виготського та їх вплив на діяльнісний підхід в психології.
9. Види людської діяльності та їх психологічна природа.
10. Сутність феномену, що визначається як «боротьба мотивів».
11. Ієрархічна структура діяльності за О.М. Леонтьєвим.
12. Спонукальні причини діяльності (мотиви, цілі та задачі).
13. Механізми утворення мотивів. Механізм зсуву мотиву на ціль.
14. Мотивована поведінка як характеристика особистості (особливості вияву мотивів афіліації, влади, відторгнення, просоціальної поведінки, агресії, тощо).
15. Фактори ефективної діяльності (суб'єктивні та об'єктивні).
16. Теорія особистості і її основні функції.
17. Предмет та методи психології особистості.
18. Критерії оцінки теорії особистості: верифікованість, внутрішня узгодженість, економність, тощо.
19. Психологічна інтерпретація категорії особистість. Структура особистості, критерії сформованості особистості, функції особистості.
20. Рівні ієрархії людської організації за Б.Г. Ананьєвим.
21. Проблема взаємодії біологічного, соціального і психічного у вивченні особистості.
22. Ідеї Л. С. Виготського про роль суспільно-історичного досвіду у формуванні особистості.
23. Визначення і структура гендерної ідентичності індивіда.
24. Визначення, сутність і структура поняття та явища «Я-концепція».
25. Самосвідомість особистості та її структура. Теорія І. Кона.
26. Топографічна модель особистості за З. Фрейдом.
27. Природа тривоги в теорії З. Фрейда.

28. «Я» та его-захистив концепції З. Фрейда.
29. Структурні елементи психіки за К.Г. Юнгом. Їх характеристика.
30. Концепція архетипів К.Юнга.
31. Базові поняття персонології Адлера: неповноцінність, компенсація, самовизначення, творчість.
32. Факторні теорії особистості.
33. Погляди на «зрілу» і «невротичну» особистість в теоріях Г. Олпорта, К. Хорні та ін.
34. Концепція «функціональної автономії» за Г. Олпортом.
35. Основні принципи соціально-когнітивної теорії А. Бандури.
36. Основні джерела самоефективності в концепції А. Бандури.
37. Модель реципрокного детермінізму А. Бандури.
38. Прогноз поведінки людини в складній ситуації за Дж. Роттером.
39. Теорія соціального научіння Дж. Роттера. Поняття «локус контролю».
40. Основні етапи факторного аналізу для визначення ключових рис структури індивідуума.
41. Концепція особистісного конструкту в когнітивній теорії особистості
42. Дж. Келлі. Людина як дослідник. Властивості і типи особистісних конструктів.
43. Психологічні характеристики інтровертованого і екстравертованого типів особистості за Г. Айзенком.
44. Сутність факторного підходу до оцінки особистісних рис.
45. Структура особистості за К.К. Платоновим.
46. Проблема особистості в рамках діяльнісного підходу О.М. Леонтьєва.
47. Особистість у культурно-історичній теорії Л.С.Виготського.
48. Концепція особистості Г.С. Костюка.
49. Генетико-психологічна теорія особистості С.Д. Максименка
50. Культурно-психологічна теорія особистості В.В. Рибалка
51. Інтегративно-особистісний підхід Г.О. Балла
52. Гуманістичний напрям як «третя сила» в психології. Основні концепції та представники.
53. Феноменологічні погляди К. Роджерса на природу та кінцеву мету життя особистості.
54. Дефіцитарний спосіб життя і метаспосіб життя.
55. Теорія дефіцитарної мотивації і мотивації росту.
56. Концепція “Fully Functioning Person”. Основні характеристики за К. Роджерсом.
57. Поняття внутрішньоособистісного конфлікту. Сутність та форми прояву внутрішньо особистісних конфліктів в контексті різних підходів до вивчення особистості.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

БАЗОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Бенеш Г. Психологія: Atlas: Довідник: Пер. з нім. / Наук. ред. пер. В.О. Васютинський / Г. Бенеш – К.: Знання-Прес, 2007. – 510с.
2. Загальна психологія в основних категоріях і поняттях: програмн. довідн. / уклад. Л.К. Велитченко / за заг. ред. О.Я.Чебикіна – Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2011. – 535 с. URL: <http://surl.li/csfhx>
3. Максименко С. Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія. – К.: МАУП, 2020. – 256 с. URL: <http://surl.li/cqjom>
4. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник. – К.: Каравела, 2020. – 418 с.
5. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології та педагогіці: навч. посіб. / В.В. Рибалка. – Одеса: Букаєв В.В., 2009. – 575 с.
6. Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. / О.Б. Столяренко. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 280 с. URL: <https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Psykholohia-osobystosti.-Stoliarenko-O.-B..pdf>
7. Хьелл Л., Зиглер Д. Теорії личности / Л. Хьелл, Д. Зиглер. – СПб: Питер, 2007. – С. 113-142. URL: <https://psylib.org.ua/books/hjelz01/index.htm>

ДОДАТКОВА

1. Балл Г.О. Інтегративно-особистісний підхід у психології / Георгій Балл // Психологія і суспільство. – 2009. – №4. – С.25-52.
2. Варій М. Й. Психологія особистості : навч. пос. / М.Й. Варій Київ : Центр навчальної літератури, 2008. 592 с.
3. Копець Л.В. Психологія особистості: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л.В. Копець. – К.: Вид дім. «Києво-Могилянська академія», 2007. – 460 с.
4. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность / А.Н. Ананьев. – М.: Политиздат, 1975. – 304 с.
5. Максименко С. Д. Поняття особистості у психології / С. Д. Максименко // Психологія і особистість. – 2016. – № 1. – С. 11-17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Psios_2016_1_3
6. Маслоу А. Мотивация и личность / Абрахам Маслоу. – СПб.: Питер, 2011. – 352 с.
7. Матвійчук Т. В. Теорії особистості в зарубіжній та українській психології : навчальний посібник / Тетяна Матвійчук ; Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут. – Львів : Видавець Марченко Т. В., 2020. – 499 с.
8. Реан А.А. Общая психология и психология личности / А.А. Реан. – М.: АСТ: Астрель; СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2011. – 639.
9. Рибалка В. Психологічна теорія особистості Г.О. Балла / Валентин Рибалка // Психологія і суспільство. – 2017. – №2(68) – С. 104-118. URL: <http://pis.wunu.edu.ua/index.php/uapis/article/view/846/845>
10. Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. / О.Б. Столяренко. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 280 с. URL: <https://files.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Psykholohia-osobystosti.-Stoliarenko-O.-B..pdf>
11. Rogers C.R. On Becoming a Person / Carl R. Rogers. – Harper One, 1995. – 420 p.

ДОДАТОК А

Нижче у випадковому порядку перераховані психологічні ознаки когнітивно простої та когнітивно складної особистості за теорією Дж. Келлі. Розподіліть подані характеристики за когнітивними типами (розподілити на дві групи):

- помічають тонкі нюанси поведінки інших людей,
- розглядають інших людей та довколишній світ на основі невеликої кількості категорій (конструктів),
- їхні уявлення про інших складні та диференційовані,
- володіють бідним репертуаром соціальних ролей,
- не ігнорують різноманітні суперечності у характері особистості,
- характеризуються недиференційованими уявленнями про важливі об'єкти,
- мають усталені погляди щодо інших людей,
- ігнорують інформацію, яка суперечить їхнім уявленням,
- прості в спілкуванні,
- використовують велику кількість категорій і високо диференційовану систему конструктів,
- чітко розрізняють себе та інших,
- не помічають відмінностей між собою та іншими людьми,
- розглядають людей з множини точок зору,
- їхні соціальні прогнози надійні,
- прагнуть знайти підтвердження тому, що інші схожі на них,
- їхні соціальні прогнози неефективні.

Завдання наведено за:

Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 280 с.